

Ministerie van Financiën
t.a.v. Directeur Financiële Markten
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

De Nederlandsche Bank N.V.
O.C.H.M. Sleijpen
Directeur

Postbus 98
1000 AB Amsterdam
www.dnb.nl

Handelsregister 3300 3396
BTW: NL003569056B01

Onderwerp

brief - uitvoeringstoets Wet chartaal betalingsverkeer

Geachte heer Smits,

Naar aanleiding van uw verzoek aan De Nederlandsche Bank (DNB) in uw brief van 29 januari jl. hebben wij een uitvoeringstoets uitgevoerd met betrekking tot het conceptwetsvoorstel 'Wet chartaal betalingsverkeer' (het Wetsvoorstel). Onze bevindingen zijn als volgt.

Datum

4 april 2024

Samengevat weergegeven en voor zover wij nu kunnen inschatten vinden wij het Wetsvoorstel goed uitvoerbaar en handhaafbaar. Een en ander is ook afhankelijk van de nog te formuleren nadere regels die in een algemene maatregel van bestuur ('amvb') zullen worden opgenomen. Overigens zijn wij graag bereid om ook daarvoor, vanuit onze expertise en met het oog op de verantwoordelijkheid en taak van DNB, waar nodig en gewenst input te leveren en daarover met uw directie mee te denken. Hieronder geeft DNB enkele opmerkingen bij het Wetsvoorstel mee.

Ons kenmerk

T012-26887417-1029

Het Wetsvoorstel valt in twee delen uiteen: ten eerste wijzigt het Wetsvoorstel de Wet op het financieel toezicht ('Wft'). Aan Deel 3 van de Wft wordt toegevoegd een afdeling Chartale basisinfrastructuur. Op grond van deze afdeling zullen bepaalde banken verplicht worden om gezamenlijk te zorgen voor de instandhouding van een chartale basisinfrastructuur. Het gaat hierbij om banken die meer dan een nader te bepalen aantal betaalrekeninghouders hebben welke in Nederland gevestigd of woonachtig zijn ('Grote banken'). Het Wetsvoorstel omschrijft op hoofdlijnen waar de chartale basisinfrastructuur aan moet voldoen en geeft een grondslag om daar bij amvb nadere regels aan te stellen. Alle banken boven een – nader te bepalen – de-minimis-drempel worden verplicht om hun klanten gebruik te kunnen laten maken van de chartale basisinfrastructuur.

Ten tweede wijzigt het Wetsvoorstel de Bankwet 1998. Aan die wet worden toegevoegd enkele bepalingen op grond waarvan DNB de bedrijfsvoering door grote geldtransportondernemingen kan monitoren. Die ondernemingen dienen bovendien te beschikken over een zgn. afwikkelingsplan, teneinde een eventuele bedrijfsbeëindiging met zo min mogelijke maatschappelijke schade te kunnen laten verlopen.

Hieronder gaat DNB nader op het Wetsvoorstel in.

Taak DNB

DNB krijgt nieuwe toezichthoudende bevoegdheden in de chartale keten toebedeeld. In zijn algemeenheid merken wij op dat DNB al sinds jaren een rol speelt in de chartale dienstverlening door banken. Enerzijds is DNB zelf onderdeel van de zogenoemde chartale keten, anderzijds is DNB deelnemer en voorzitter van het

Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer ('MOB') vanuit haar centrale bank-taak die ziet op het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer. Zo hebben partijen die betrokken zijn bij de chartale keten op initiatief van DNB het Convenant Contant Geld gesloten.¹ Zoals de toelichting bij het Wetsvoorstel vermeldt, zijn de omstandigheden inmiddels zo dat het goed is dat het bestaan van de chartale basisinfrastructuur wettelijk wordt geborgd. DNB ziet dit ook zo en meent dat de toezichthoudende bevoegdheden goed aansluiten op haar huidige – faciliterende – rol, overigens zonder dat hierbij belangenconflicten worden verwacht. Daarom zal DNB de nieuwe taak beleggen bij een van de organisatieonderdelen die zich bezighouden met de taken van DNB die zij heeft als centrale bank, te weten de divisie Betalen, Cash & Marktinfrastructuur.

Datum

4 april 2024

Ons kenmerk

T012-26887417-1029

Met betrekking tot het onderdeel geldtransport merken wij op dat de uitvoering en handhaving daarvan ook goed aansluiten bij haar huidige werkzaamheden en taken als centrale bank. DNB wijst in dit verband op de afspraken die zij heeft gemaakt met een grote waardevervoerder in Nederland ter monitoring van de continuïteit van haar werkzaamheden.

Handhaafbaarheid

Het Wetsvoorstel verplicht Grote banken gezamenlijk te zorgen voor de instandhouding van een minimale chartale basisinfrastructuur. In de geconsulteerde memorie van toelichting staat dat artikel 3:267k Wft één chartale basisinfrastructuur veronderstelt, die door meerdere normadressaten gezamenlijk wordt onderhouden. Dit sluit aan op de bestaande situatie en wij onderschrijven dit uitgangspunt. Wij leiden uit de formulering van genoemd artikel en de toelichting daarop af dat deze verplichting in de eerste plaats rust op de betreffende individuele banken. Aldus wordt elke bank die onder het artikel valt, verplicht om (samen met andere banken) te zorgen voor de chartale basisinfrastructuur. Wij geven in overweging dit nog duidelijker in de wettekst te verwoorden. Vanzelfsprekend zijn we bereid hierover mee te denken.

Verder merken we op dat, hoewel dit niet op korte termijn wordt verwacht, uit het Wetsvoorstel volgt dat mogelijk partijen met een zetel in het buitenland aan de voorgestelde verplichtingen zouden moeten voldoen. Dit zou zowel banken als geldtransportondernemingen kunnen betreffen. Wij vinden het terecht dat de wet deze reikwijdte krijgt. Voor de volledigheid merken we op, vooral met betrekking tot geldtransportondernemingen, dat handhaving ten aanzien van een onderneming met zetel buiten Nederland complexer en mogelijk minder effectief kan zijn.

Ten slotte merken wij op dat partijen die het Wetsvoorstel verplichtingen oplegt, mogelijk afhankelijk zijn van andere partijen. Zo zijn banken die moeten zorgen voor de instandhouding van de chartale basisinfrastructuur in voorkomende gevallen afhankelijk van partijen die betrokken zijn bij de plaatsing van geldautomaten, zoals verhuurders van gebouwen en gemeenten. Uiteraard moeten banken al het mogelijke doen om een overtreding te voorkomen, maar indien een afhankelijkheid zou leiden tot daadwerkelijke overmacht aan de zijde van de banken zou voor een overtreding geen bestuurlijke sanctie kunnen worden opgelegd.² DNB merkt op dat indien dit in de toekomst tot knelpunten gaat leiden, wij bij het ministerie zullen pleiten voor aanvullende mogelijkheden of verplichtingen voor banken of partijen waarvan zij afhankelijk zijn.

¹ 7 april 2022

² Artikel 5:5 Algemene wet bestuursrecht.

Capaciteit en financiering

Zoals in de toelichting bij het Wetsvoorstel is opgemerkt, worden de kosten van het toezicht door DNB ten laste gebracht van de monetaire opbrengsten. Omdat deze kosten effect kunnen hebben op de winstafdracht aan de Staat als aandeelhouder van DNB, heeft u DNB gevraagd om in te gaan op de mogelijke financiële gevolgen voor het Rijk.

Zoals hierboven is opgemerkt, zullen wij de nieuwe taak beleggen binnen de divisie Betalen, Cash & Marktinfrastructuur, een divisie in het centrale bankdomein van DNB. De taakuitbreiding heeft beperkte impact op de monetaire opbrengsten. Gegeven de bestaande chartale toezichtwerkzaamheden is synergie mogelijk en kan een deel van de nieuwe taak binnen de bestaande formatie worden opgevangen. Aanvullend zal bij inwerkingtreding van de wet zo'n drie tot vijf fte extra formatie benodigd zijn. Eventuele ad-hoc-betrokkenheid van andere organisatieonderdelen wordt binnen de formatie opgevangen.

Wij merken op dat de hoogte van de kosten ook afhankelijk is van de nadere regels die bij amvb zullen worden gesteld. Bij meer gedetailleerde regels en/of regels die meer inspanning vergen van ondernemingen, zal ook het toezicht intensiever zijn, wat tot hogere kosten zal leiden. De verschillen die hierbij kunnen optreden zijn evenwel niet materieel te noemen.

Overig

Ten slotte merken wij graag het volgende op. Ook na inwerkingtreding van het Wetsvoorstel zal een optimale werking van de chartale keten niet zonder meer gegarandeerd zijn. Er blijft een aantal onzekerheden. Zo zijn partijen in de chartale keten van elkaar afhankelijk. Het Wetsvoorstel heeft betrekking op een aantal van hen, maar niet op allemaal. Wij denken hierbij met name aan het accepteren van contant geld door toonbankinstellingen. Van belang is dat de acceptatiegraad bij deze partijen op een voldoende niveau is en blijft. DNB zal, samen met uw directie, de ontwikkelingen met betrekking tot een Europese verordening op dit punt nauwgezet volgen.³ Wij merken hierbij op dat de omstandigheden in de nabije toekomst zo kunnen zijn dat een nationaal initiatief tot het versterken van de acceptatiegraad nodig kan zijn.

Hoogachtend,

Olaf Sleijpen
directeur

Datum

4 april 2024

Ons kenmerk

T012-26887417-1029

³ 2023/0208(COD)